

ẨM THỰC ĐỨC

- Mai Phương -

Mới sang nên đứa nào cũng gầy tong teo. Vừa do đoàn phải đi tàu vào Sài Gòn đi cả tuần mới bay, vừa do cơ thể ăn thời bao cấp món chính là rau nên dù các cô gái, chàng trai trên dưới tuổi 20 nhưng vẫn còi. Tôi hồi đó chỉ có 37 kg, mặc đồ con nít cỡ 158 khoảng 14, 15 tuổi so với lũ trẻ con Đức bây giờ.

Buổi sáng tụi tôi phải đi học tiếng Đức, buổi chiều phải học nghề may ngang dọc, rồi đến lượn hình sin, hình con chim v.v. , đường may phải chính xác theo đường vẽ, cuối hình vẽ phải may giật lùi chỉ 2 mũi chỉ, nếu sai phải làm lại. Người Đức họ kiểm tra rất kỹ từ đường lùi chỉ đến cắt chỉ phải cắt sát nhưng không được làm rách vải, điều tối kỵ.

Không ngờ tụi tôi phải vào một nhà máy may, may thuê cho Tây Đức hàng hạng sang Exquisit nên mới phải thật cẩn thận, kỹ càng cả từ đường kim, mũi chỉ và bàn tay lúc nào cũng phải sạch bong như đi vào phòng mổ. Bên cạnh đó tụi tôi được tiếp xúc với văn minh một váy áo nữ thời trang nhất, đẹp và lịch sự nhất. Một chiếc áo sơ mi tụi tôi may ra bán đến 200 tiền Mark Đông Đức. Vải đa số là của Nhật và Tây Đức họ đưa cho may. Thịnh thoảng có hàng lỗi bà thợ cả thanh lý cho tụi tôi mặc, chỉ độ 10, 15 Mark rất rẻ. Bà biết lương tụi tôi không cao, chỉ từ 500 đến 800 Mark, lại còn bị trừ tiền xa tổ quốc 30 Mark, tiền nhà 30 Mark, tiền ăn ở nhà máy 20 Mark, tiền công đoàn 5 Mark nữa v.v. Đủ thứ phải chi trả, bà coi tụi tôi như con trẻ dạy từng li từng tí.

Thứ hai ăn cháo. Ui chao, cháo loãng đứa nào đứa đấy húp soàn soạt. Bà thợ cả đứng cười nhìn tụi tôi ăn, "sao mà chúng nó ăn ồn ào thế!", bà hỏi tôi.

- Vâng! Văn hoá Việt phải ăn kêu thì mới ngon ạ!

Bà cười xoa đầu tôi và bảo:

- Nhai như thế này, ngậm miệng lại mà nhai!

Tôi làm theo nhưng cứ lúng ba lúng búng như bà móm.

Đấy là sau 2 tháng học tiếng Đức mới trả lời được câu đó. Chứ trước đó ai nói gì chỉ "Ja" thôi cho xong, đi chợ thích gì thì đưa ngón trỏ chỉ vào thứ đó. Cùng lắm là diễn tả bằng miệng kêu "ịt ịt" để nói ý muốn mua thịt lợn.

Tôi thích "măm măm ịt ịt" hay lấy tay làm điệu bộ "con cá đang lượn nè!". Thế mà không cần anh phiên dịch tụi tôi mua đủ thứ đồ ăn về nhà.

Thứ năm ăn thịt thỏ, tụi tôi ngồi nhìn ngán ngẫm, khó ăn quá. Bà thợ cả lại đến động viên:

- Món đặc sản của Đức ngon lắm đó! Ăn đi!

Tôi chỉ húp nước.

Thứ sáu thường ăn chay bằng món cá. Người Đức đa số theo đạo công giáo nên cá là món chay phải ăn ngày thứ sáu. Cá ngâm dấm trong lọ vớt ra rồi bỏ vào đĩa, ăn với khoai tây trộn trứng luộc cắt nhỏ thành món sa lát khoai tây. Tụi tôi chịu thua ngồi ngẫm cho hết giờ ăn rồi lén lên kiểm cái cặp lồng cơm kho thịt với dưa ủ sẵn để trên lò sưởi chỗ cái máy may mình ngồi.

Bà thợ cả la:

- Món này ngon mà sao không ăn?

- Dạ! Canh quá ạ muốn ói!

- Mà nhin thì sao làm việc?

Bà vừa nói vừa theo tôi lên tầng 2 xem nó ăn gì.

Mở cặp lồng ra thấy món dưa cải vàng ươm, ngữi bà kêu:

- Thối quá! Lấy rau này ở đâu?

- Dạ, rau lấy trên cánh đồng hoa cải ạ!

Bà chạy lạch bạch đi gọi điện. Nửa tiếng sau có anh phiên dịch tới dịch:

- Cây hoa cải vàng người ta lấy hoa cải để làm mù-tạt (Senf) chấm xúc xích. Còn rau cải cho bò ăn chứ không phải cho người ăn. Để đảm bảo sức khoẻ làm việc cấm các bạn ăn rau này.

Đứa nào đứa đó buồn thiu.

Chỉ có ngày thứ ba được ăn món chân giò hầm với dưa cải bắp rất ngon, thêm vài củ khoai tây luộc và ít nước sốt.

Từ đó nhà bếp biết ý luộc thêm khoai tây, luộc thêm trứng cho tụi tôi ăn đỡ đói.

Tôi ăn 2 đĩa cháo to đùng mà vẫn chưa no. Nói là cháo nhưng có thịt con gà già trong đó giống cháo thịt gà. Sau một tháng tôi lên 2 ký. Cứ thế chúng tôi lên ký ầm ầm, da dẻ hồng hào, cười tươi như mùa hoa cải vàng.

Thời gian trôi đi năm 1989 vỡ bức tường Berlin. Đông và Tây Đức nhập làm một. Nhà máy đóng cửa tụi tôi chia tay tan nát mỗi đứa một nơi. Đứa nhận 3.000 DM (tiền Tây Đức) về nước, đứa sang Tiệp, Ba Lan, đứa ở lại Đức kiếm việc làm.

Nhớ lại chỉ còn 2 tháng nữa là tụi tôi tròn 30 năm ngày sang Đức. Kỷ niệm các món ăn một thời Đông Đức để nhớ ở cái thung lũng xanh Reichenbach, gần vùng trượt tuyết Klingenthal giáp biên giới Tiệp. Chúng tôi đến hôm nay vẫn tha hương tứ xứ, có đứa đã đi kiếp khác, tuổi đứa nào cũng đang mùa hoa cải vàng cả rồi đấy, nhưng nghĩ lại đứa nào cũng không quên được những năm tháng vất vả nhưng mà vui.

Hỡi các chàng trai, cô gái trên dưới tuổi 20 năm xưa!

"Nơi ta đến chỉ là nơi ta ở

Khi ta đi đất sẽ hoá tâm hồn"

(Thơ Chế Lan Viên)

(VEB Dako Plauen, phân xưởng 3 năm 1987)